

Türkiye’de Yürütülmüş Olan Suça Sürüklenen Çocuk Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Bibliyometrik Analiz

Bibliometric Analysis of Postgraduate Theses on Juvenile Delinquency in Türkiye

Burak Can KORKMAZ¹, Mahmut Hüdayi ÖDEMİŞ²

¹ Öğretim Görevlisi, Sinop Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, bc.korkmaz@outlook.com
ORCID: 0000-0002-7122-9289

² Öğretim Görevlisi, Milli Savunma Üniversitesi, Kara Harp Okulu, mhodemis@gmail.com
ORCID: 0000-0003-4489-810X

Başvuru: 11.04.2025

Kabul: 17.02.2026

Atıf:

Korkmaz, B. C. ve Ödemiş, M. H. (2026). Türkiye’de yürütülmüş olan suça sürüklenen çocuk konulu lisansüstü tezlerin incelenmesi: Bibliyometrik analiz. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 37(2), 555-574. DOI: 10.33417/tsh.1674535

ÖZ

Çocuklar arasında yaygınlaşan suç olgusuna yönelik önlemler sürekli bir şekilde revize edilmesine rağmen günümüzde suçluluk göz ardı edilemeyecek bir boyuta ulaşmıştır. Bu noktada suça sürüklenen çocuk (SSÇ) konulu araştırmalar büyük bir önem kazanmıştır. Bilimsel bilginin sistematik bir şekilde üretilmesi ve araştırılan konuya ilişkin kapsamlı bir bilgi sağlaması açısından tez araştırmaları kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, Türkiye’de yürütülmüş olan SSÇ konulu lisansüstü tezlerin bazı değişkenler açısından incelenerek sayısal dağılımlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu çalışma kapsamında Türkiye’de yürütülmüş olan SSÇ konulu lisansüstü tezlerin araştırma eğilimlerinin tespit edilmesi için bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Yazılı yayınların mevcut niceliksel özelliklerinin ortaya çıkarılması sayesinde araştırmacıların literatürdeki boşluğu görmesi ve özgün araştırma fikirlerine ulaşması sağlanmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’deki lisansüstü tezlerin sistematik bir şekilde yayımlandığı YÖKTEZ veri tabanı kullanılmıştır. Yapılan literatür taraması ve devamında başvuru uzman görüşü doğrultusunda SSÇ konulu tezlere ulaşmak için "suça sürüklenen çocuk", "suça sürüklenmiş çocuk", "suça itilen çocuk", "suçlu çocuk", "çocuk suçlu", "tutuklu çocuk", "hükümlü çocuk", "çocuk cezaev" ve "çocuk islahat" ifadeleri taranmıştır. Bu çalışmanın araştırma grubunu, 05.12.2024 tarihinde YÖKTEZ veri tabanında belirlenen anahtar kelimelerle yapılan taramalar sonucunda tespit edilen SSÇ konulu 225 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Tarama sürecinde herhangi bir yıl filtresi uygulanmamış ve tüm yıllar kapsanmıştır. Tezlerin çoğunluğu (%85’i) yüksek lisans seviyesinde yürütülmüştür. 1982 yılında yürütülmeye başlandığı tespit edilen SSÇ konulu tezlerin en fazla 2019 yılında (%11’i) gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Tezler en çok Sosyoloji Ana Bilim Dalı (%14’ü) tarafından yazılmıştır. Tezler en fazla hukuk (%21’i) konu alanında gerçekleştirilmiştir. Tezlerin büyük bir kısmı (%61’i) nitel araştırma yöntemini kullanmıştır. Tezlerin çoğunluğu (%36’sı) suça sürüklenme nedenlerini araştırma amacındadır. Çalışmanın sonucunda son yıllarda suça sürüklenen çocuk konusuna daha fazla ilgi gösterilmeye başlandığı fakat bu çocuklara ilişkin önleyici, destekleyici, koruyucu ve rehabilite edici çalışmaların daha fazla ele alınması ihtiyacı bulunduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suça sürüklenen çocuk, Bibliyometrik analiz, Tez.

ABSTRACT

Despite ongoing revisions to measures addressing juvenile crime, the issue has escalated to a level that cannot be overlooked. Consequently, research on juvenile delinquency (JD) has gained significant importance. Postgraduate thesis research is critically important in systematically producing scientific knowledge and providing comprehensive information on the subject being researched. Accordingly, this study aims to reveal the numerical distribution of

postgraduate theses on juvenile delinquency conducted in Türkiye by examining them in relation to some variables. Within this scope, the bibliometric analysis method was used to determine the research trends of JD theses conducted in Türkiye. By revealing the quantitative characteristics of existing publications, such analyses help identify gaps in the literature and support the development of original research ideas. This study utilized the YÖKTEZ database, which systematically archives postgraduate theses in Türkiye. In line with the literature review and the expert opinion consulted afterward, the expressions "child dragged into crime", "children dragged into crime", "children pushed into crime", "children guilty", "child criminal", "children in custody", "children convicted", "children's prison" and "children's reformatory" were scanned to reach theses on the subject of JD. The research group consists of 225 postgraduate theses available in the YÖKTEZ database as of December 05, 2024. No time restriction was applied, and all accessible theses were included. The majority of theses (85%) were conducted at the master's level. It was determined that theses on the subject of JD, first conducted in 1982, were mainly conducted in 2019 (11%). The majority of theses were written by the Department of Sociology (14%). The majority of theses were conducted in the field of law (21%). The majority of theses used the qualitative research method (61%). Most of the theses aimed to investigate the reasons for delinquency (36%). Overall, the results suggest that juvenile delinquency has received increasing scholarly attention in recent years. However, there remains a need for more research focusing on preventive, supportive, protective, and rehabilitative approaches for children involved in crime.

Keywords: *Juvenile delinquency, Bibliometric Analysis, Dissertation.*

GİRİŞ

Çocukların buldukları toplumdaki kültürü anlaması ve toplum kurallarına uyum sağlaması beklenmektedir (Abylaikha vd., 2021, s. 529; Sunandar vd., 2021, s. 32). Bu noktada toplumsallaşma süreci çocukların toplumla bütünleşmesini ve kuralları özümsemesini sağlaması açısından önemli görülmektedir (Çetin, 2019, s. 25; Hughes, Cox ve Das, 2023, s. 148). Başarılı bir toplumsallaşma süreci sonunda çocukların olumlu sosyal ilişkiler geliştirdikleri gözlemlenmektedir (Khojanazarova, 2022, s. 5). Aynı zamanda kendine özgü sosyal deneyimler elde eden çocukların toplumun değer ve yargılarını içselleştirmeleri sağlanmaktadır (Mitrofanova, 2018, s. 1811). Olumlu bir toplumsallaşma süreci geçiren çocuklar kendilerini başkalarının gözünden görmekte ve bu sayede kimlik inşalarını başarılı bir şekilde geliştirme fırsatı bulmaktadırlar (Bæck, 2017, s. 128). Çocukların başarılı bir toplumsallaşma süreci geçirmeleri için toplum ile olumlu ilişkiler kurmaları beklenmektedir (Ain, 2021, s. 22). Fakat bu her çocuk için mümkün değildir. Hatta günümüz çocuklarının başarılı bir toplumsallaşma süreci için hayati bir öneme sahip olan sosyal normlara uyma konusunda oldukça zorlandıkları belirtilmektedir (Kivarina ve Makarevich, 2018, s. 212). Toplumla bütünleşemeyen ve toplumsal normları göz ardı eden çocukların suç teşkil eden olumsuz davranışlara yöneldikleri görülmektedir (Keskin vd., 2015). Bu çocuklar, toplumdaki kanun ve kurallarla ihtilafa düşmeleri halinde suça sürüklenen çocuk (SSÇ) olarak isimlendirilmektedir (Şahin, 2019, s. 8).

Suç kavramı, kanun koyucu tarafından topluma zarar verdiği ya da risk teşkil ettiği kabul edilerek kanunların cezalandırmayı öngördüğü eylem ve hareketleri içermektedir. 18 yaş altı bireylerin suç işlemesi ise çocuk suçluluğunu ifade etmektedir (Öztürk-Çopur vd., 2015). Çocuk suçluluğuna ilişkin yabancı literatürde "juvenile delinquency" terimi kullanılırken bunun karşılığı "reşit olmayanın suçluluğu" şeklinde bir ifade ortaya çıkmaktadır (Karataş, 2020, s. 557). Evrensel literatürde kullanılmış olan suçlu çocuk ifadesi artık ayrıştırıcı ve ötekileştirici bulunmakta, dolayısıyla suça sürüklenen çocuk (SSÇ) ifadesinin kullanılması tercih edilmektedir (Nazım ve Köseoğlu, 2019, s. 670). Türkiye'de ise SSÇ kavramı ilk olarak 2005 yılında Resmî Gazete'de yayımlanmış olan Çocuk Koruma Kanunu içerisinde yer almıştır. Bu kanun kapsamında SSÇ ifadesi, kanunlarla ihtilafa düşen bir fiilin işlenmesi iddiasıyla hakkında kovuşturma veya soruşturma yapılan ya da işlediği fiil sebebiyle hakkında koruyucu ve destekleyici tedbirlere başvuru yapılan çocuğu tanımlamaktadır (Resmî Gazete, 2005). Dolayısıyla kanunlarla ihtilafa düşen bir çocuğun yetişkinlerden daha farklı bir süreç içerisinde ele alındığı görülmektedir.

Günümüzde suç olgusuna ilişkin tanımlar ve yaptırımlar sürekli olarak revize edilmektedir (Ögel, 2014). Çünkü çeşitlenen yaşam tarzı, hızla gelişen iletişim ve ulaşım araçları, bozulan sosyalizasyon süreci, değişen aile yapıları, çocuğun yaşamında sapma davranışı gösteren rol modellerin çoğalması gibi etkenler çocukların olumsuz davranışlarda bulunma ihtimalini çok daha fazla artırmıştır (Öter, 2018). Bu anlamda Çocuk Koruma Kanunu tarafından öne sürülen yeni koşullar çocukları cezalandırmak yerine onları korumaya odaklanmaktadır (Çabuk, 2022, s. 129).

Bu çocukların yeniden suça sürüklenmesinin önlenmesi adına topluma entegre olmaları amaçlanmaktadır (Şimşek, 2021, s. 110). Topluma kazandırılmaları SSÇ'lerin gelişimi açısından büyük bir öneme sahiptir (Sarı vd., 2019, s. 182). Fakat Türkiye'de SSÇ sorununun artarak devam ettiği görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK] tarafından 2024 yılında yayımlanan son veriye göre 2015–2023 yılları arasında en fazla SSÇ sayısı 206.853 ile 2022 yılındayken ikinci sırada 178.834 ile 2023 yılı gelmektedir (TÜİK, 2024). Türkiye'de SSÇ sayısının son yıllarda en yüksek seviyelerine ulaşması endişe verici bir durumdur. Bu konuda yapılacak araştırmalar ve uygulanacak politikalar önem kazanmaktadır. Son yıllarda SSÇ'lerin sayısında yaşanan artışın nedenleri, suça sürüklenmeye sebep olan faktörler, SSÇ'lerin mevcut profilleri, topluma entegrasyonları, hukuki olarak uygulanan koruyucu ve önleyici tedbirlerin katkısı, aile ve eğitim gibi koruyucu faktörlerin devreye girmesi, arkadaş çevresinin yönlendirmesi ve hızla gelişen teknolojinin SSÇ'ye olan etkisi açısından çalışmaların yapılması ihtiyacı bulunmaktadır. Fakat bu zamana kadar yapılmış olan çalışmaların yoğunlaştığı konu alanları tespit edilmeden gelecek çalışmaların odaklanacağı konulara karar verilmesi güç olacaktır. Dolayısıyla politika yapıcıların eylem planlarını hazırlarken SSÇ konusunda yapılmış çalışmalara dair bütüncül resmi görmesi önemli olarak karşımıza çıkmaktadır. SSÇ konusuna ilişkin literatürde bulunan boşluğun tespit edilmesi, bu zamana kadar yapılan çalışmaların özetlenmesi ve sonraki süreçlerde yapılacak çalışmalarda dikkat edilmesi gereken unsurların belirlenmesi hazırlanan çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Günümüzde “suçlu çocuk” ifadesi yerine “suça sürüklenen çocuk” ifadesi kullanılması sonucunda suça bulaşan her çocuğun aynı zamanda mağdur çocuk olduğu farkındalığı ile hareket edilmesi gerekliliği ortaya konulmaktadır. Dolayısıyla çocuklar yetişkinlerden ayrı tutularak korunmakta ve desteklenmektedir (Uygun, 2024). Buradan hareketle yetişkinlerden ayrı tutulan çocukların suça sürüklenmesi durumunda işlenen suça yönelik cezai yaptırımın yanı sıra mağduriyetin giderilmesi adına da birtakım girişimlerde bulunulması gerekmektedir. Yetişkinlerin doğrudan işlediği suça yönelik ceza alması sonucu istendik davranış değişimi yaşanabileceği düşünülürken suç davranışında pasif oldukları belirtilen ve suça sürüklendikleri söylenen çocuklar için hem işlenen suç hem de mağduriyet durumu açısından çift taraflı değerlendirme gerekmektedir. Son yıllarda artan SSÇ sayıları (TÜİK, 2024) göz önüne alındığında bu politika ve uygulamaların etkisiz kaldığı söylenebilir. Türk Ceza Kanunu 31. Madde incelendiğinde suç kavramının yaşa göre 12 yaş altı, 12-15 yaş arası ve 15-18 yaş aralığı olarak farklılaştığı görülmektedir. Fiili işlediği sırada on iki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Fiili işlediği sırada on iki yaşını doldurmuş olup da on beş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu olmamakta ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri alınmaktadır. Fiili işlediği sırada on beş yaşını doldurmuş olup da on sekiz yaşını doldurmamış olan çocuklar cezalandırılmakta fakat cezalarda belli indirimler yapılmaktadır (Resmî Gazete, 2004).

Suçta sürüklenen çocuklar sadece hukuksal olarak değil toplumun tümünü ilgilendiren sosyal bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocukların suçta sürüklenmesi araştırmalarda psikolojik, fizyolojik, kültürel, ekonomik vb. birçok boyutla ele alınmaktadır (Çopur-Öztürk vd., 2005). Çocuk suçluluğu derin bir şekilde ele alındığında psiko-pedagojik ve sosyal bir olgu olduğu açıktır. Çocuk suçluluğunu yetişkinlerden ayıran en önemli özellik kişilik oluşumunun bu yaşlar düzeyinde olmasıdır. Gelişim evreleri keskin bir sınırla ayıramamakta ve bu gelişim dönemleri duygusal, toplumsal, ekonomik ve kültürel etkenlerin rol oynadığı süreçlerden oluşmaktadır (Yavuzer, 2019). Çocuk ve ergenlerde suç davranışının oluşmasıyla ilgili yapılan çalışmalarda kişisel, sosyal ve toplumsal faktörlerin hepsinin bu davranışların ortaya çıkışında ve suç işlemeye meyilli oluşta etkisi bulunmaktadır. Suç ile ilgili davranışlar doğum öncesi dönemden başlayarak bütün gelişim süresi boyunca kişisel, biyolojik, genetik ve çevresel etmenlerin karmaşık etkileşimlerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Ögel, 2014). Çocuk olarak suçta sürüklenen bireylerin yetişkin yaşamında da bu suç davranışını artırarak sürdürmesi olasıdır (Caudill ve Trulson, 2016, s. 225). Lisansüstü tez çalışmaları araştırılan konuyla ilgili olarak derin ve kapsamlı bilgiler sunması yönüyle değerli görülmektedir (Özkoç ve Çağlayan, 2023, s. 108). Ayrıca bilimsel bilginin sistematik bir şekilde üretilmesinde tez çalışmalarının önemi büyüktür (Haydaroğlu, 2022, s. 364). Bu araştırmanın gerekçesi, SSÇ konusuna dair Türkiye'de çeşitli tez çalışmalarının bulunmasıdır. Fakat doğrudan tez çalışmalarına ilişkin bu çalışmanın araştırdığı kriterleri baz alan herhangi bir bibliyometrik analiz çalışması mevcut değildir. Dolayısıyla bu çalışma kapsamında Türkiye'de SSÇ konulu tez çalışmalarının özelliklerine ilişkin bulguların ortaya konulması ve tartışılması sonucunda elde edilecek çıkarımların gelecek çalışmalara yol göstereceği düşünülmektedir.

Hazırlanan çalışmada araştırmanın temel sorusu şu şekildedir: "Türkiye'de yürütülmüş olan suçta sürüklenen çocuk konulu lisansüstü tezler bazı değişkenler açısından incelendiğinde ortaya çıkan sayısal sonuçların dağılımı nasıldır?" Araştırmanın temel sorusu çerçevesinde şu sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. SSÇ konulu lisansüstü tezlerin tez türüne göre dağılımı nasıldır?
2. SSÇ konulu tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. SSÇ konulu tezlerin kullanılan inceleme yöntemine göre dağılımı nasıldır?
4. SSÇ konulu tezlerin kullanılan ölçme aracına göre dağılımı nasıldır?
5. SSÇ konulu tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı nasıldır?
6. SSÇ konulu tezlerin konu alanına göre dağılımı nasıldır?
7. SSÇ konulu tezlerin amacına göre dağılımı nasıldır?

Bu çalışmada Türkiye'de gerçekleştirilmiş olan SSÇ konulu lisansüstü tezler incelenmiştir. Bu tezlerin, suçta sürüklenen çocuklara ilişkin güncel literatür ve değişen koşullar göz önüne alınarak değerlendirilmesi sağlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bu çalışmada Türkiye'deki SSÇ konulu lisansüstü tezlerin mevcut niceliksel durumu hakkında bilgi sunulması sağlanacaktır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de SSÇ konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin özelliklerinin incelenmesidir. Araştırmanın veri seti, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanında taranarak belirlenen ilgili tezlerden oluşturulmuştur. Kapsama alınan çalışmalar, 7 farklı değişken temelinde bibliyometrik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bibliyometrik analiz; mevcut akademik yayınların eğilimlerinin saptanması (Alsharif vd., 2020, s. 2949) ve konuya ilişkin nicel verilerin ortaya konulması (Ellegaard ve Wallin, 2015, s. 1810) açısından literatürde başvurulan bir tekniktir. Bu yöntem, literatürdeki boşlukların tespit edilmesine ve alanın bütüncül bir resminin görülmesine olanak tanır. Böylece araştırmacı ve uygulamacıların, mevcut eğilimleri kavrayarak gelecekte yapacakları özgün katkıları doğru konumlandırmaları sağlanır (Donthu vd., 2021, s. 285). Sonuç olarak bibliyometrik analiz, geniş literatür setlerinden üst düzey ve kapsamlı içgörüler elde edilmesinde etkili bir araçtır (Hou vd., 2021, s. 2).

Yapılan literatür taramasında, SSÇ konusundaki mevcut araştırma eğilimlerini ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu eksiklikten hareketle araştırma; ilgili alanda hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz tekniği ile incelenmesini ve böylece literatürdeki boşluğun tespit edilmesini hedeflemektedir. Elde edilecek sonuçların, alanda gelecekte yapılacak araştırmalara yön vererek rehberlik etmesi amaçlanmaktadır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın araştırma grubunu ilk yayın tarihi dikkate alınmaksızın 06.12.2024 tarihine kadar Ulusal Tez Merkezi’nde yayımlanmış olan SSÇ konulu 225 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Araştırmanın yürütüldüğü 06.12.2024 tarihinde YÖKTEZ veri tabanı içerisinde bulunan ilgili tezlerin bu çalışmaya dahil edilmesinde herhangi bir tarih kısıtlamasına gidilmemiştir. Günümüzde SSÇ konusuna ilişkin sorun alanlarının değerlendirilerek gelecek çalışmaların planlanması açısından da ilk SSÇ konulu tezlerin ele aldığı konular ile bunları ele alış biçiminin ortaya konulması durumunda günümüzdeki çalışma ve politikalara olan etkileri açısından da değerlendirmeler yapılabilir.

Bu çalışmada araştırma grubunu oluşturan Türkiye’de yürütülmüş olan SSÇ konulu lisansüstü tezlere eksiksiz ulaşılabilmesi için anahtar kelime olarak “suça sürüklenen çocuk, suça sürüklenmiş çocuk, suçlu çocuk, çocuk suçlu, tutuklu çocuk, hükümlü çocuk, çocuk ceza ev, çocuk ıslah ev ve suça itilen çocuk” kullanılmıştır. Bu anahtar kelimeler ile SSÇ konulu 225 lisansüstü teze ulaşılmıştır.

Veri toplama araçları

Bu çalışmada, "Suça Sürüklenen Çocuklar" (SSÇ) konusunu ele alan lisansüstü tezlere ulaşmak amacıyla YÖKTEZ veri tabanında kapsamlı bir tarama gerçekleştirilmiştir. Uzman görüşleri ve literatür taraması doğrultusunda belirlenen anahtar kelimelerle (suça sürüklenen çocuk, suça sürüklenmiş çocuk, suçlu çocuk, çocuk suçlu, tutuklu çocuk, hükümlü çocuk, çocuk cezaev, çocuk

islahev, suça itilen çocuk) yapılan sorgulamalar sonucunda, doğrudan konuyla ilgili olduğu tespit edilen toplam 225 lisansüstü teze ulaşılmıştır.

Tezlerin analizi için başlangıçta 15 değişken belirlenmiş olsa da ilk 20 tez üzerinde yapılan pilot çalışma ve uzman değerlendirmeleri sonucunda bu sayı 7 temel değişkene indirilmiştir. Çalışma kapsamında incelenen değişkenler şunlardır: Tezin türü, yılı, amacı, araştırma yöntemi, ölçme aracı, anabilim dalı ve konu alanı. Verilerin güvenilirliği ve sistematik analizi adına tüm tezler kodlanarak Excel formlarına işlenmiş ve kayıt altına alınmıştır.

Veri analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlemesinde bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Veri güvenilirliğini sağlamak adına, belirlenen 7 değişken iki farklı araştırmacı tarafından bağımsız olarak Excel formlarına işlenmiştir. İlk aşamada araştırmacılar arasındaki uyumun %96'nın altında kalması üzerine, tutarsızlık gösteren tezler (kodlama farklılıkları) yeniden incelenmiş ve gerekli durumlarda uzman görüşüne başvurularak tam mutabakat sağlanmıştır.

Veri setinin sayısallaştırılmasında hibrit bir kodlama sistemi izlenmiştir:

- **Az kategorili değişkenler (7 ve altı):** Sayısal kodlar (1, 2, 3 vb.) ile,
- **Çok kategorili değişkenler (7 üzeri):** Standartlaştırılmış metin ifadeleri (örn: hacettepe üni, ankara üni) ile kaydedilmiştir.

Tüm veriler Excel formülleri (EĞERSAY vb.) kullanılarak frekans analizine tabi tutulmuştur. Yapılan sistematik analiz sonucunda 225 teze ait ham veriler nicel bulgulara dönüştürülmüştür. Elde edilen nicel veriler tablo ve grafikler halinde görselleştirilerek sunulmuş; her bir bulgu literatür çerçevesinde yorumlanarak tartışılmıştır.

Araştırmanın Güçlü Yönleri ve Sınırlılıkları

Bu çalışmanın güçlü yönü, Türkiye'deki SSÇ konulu lisansüstü tezlere ilişkin olarak YÖK Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) üzerinde yapılan taramada herhangi bir yıl filtresi uygulanmaksızın geniş bir evrenin dahil edilmiş olmasıdır. Bu sayede 225 lisansüstü teze ulaşılması sağlanmıştır. Bu çalışmanın bir diğer güçlü yönü, SSÇ alanında yıllara göre değişen terminolojinin göz önünde bulundurulması ve "suça sürüklenen çocuk / suçlu çocuk / çocuk suçlu / tutuklu çocuk" gibi farklı ifadelerin anahtar kelime olarak belirlenmiş olmasıdır. Böylece araştırmanın kapsayıcılığı artırılmıştır. Araştırma grubunun analizinde tezlerin türü, yılı, amacı, yöntemi, ölçme aracı, anabilim dalı ve konu alanı olmak üzere temel değişkenler yapılandırılmıştır. İki araştırmacının bağımsız kodlama süreçlerinin ardından uzman görüşü alınarak bulgular ortaya konmuştur. Bu sayede çalışmanın güvenilirliği güçlendirilmiştir.

Bu çalışma YÖKTEZ veri tabanında yer alan lisansüstü tezler ile sınırlıdır. Erişime kapalı veya kayıt bilgileri eksik girilmiş tezler kapsam dışında kalmış olabilir. Bunun yanında, tarama aşamasında kullanılan anahtar kelimeler nedeniyle başlık, özet veya anahtar kelimelerinde farklı terminoloji kullanan bazı SSÇ konulu tezlere ulaşamamış olması ihtimali bulunmaktadır.

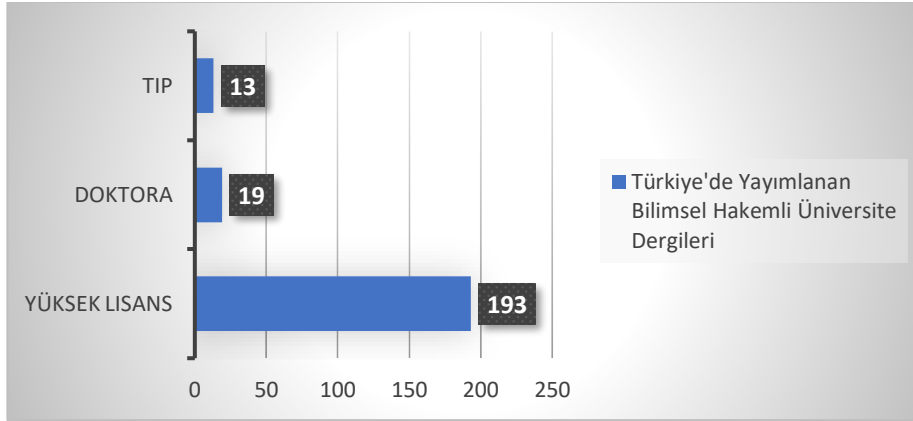
Bibliyometrik yaklaşımın doğası gereği değişkenlere ilişkin ortaya konulan nicel dağılımlar dışında, tezlerin içerik derinliği ile kuramsal ve yöntemsel niteliğine ilişkin boyutlar bu çalışma kapsamında sunulmamıştır. Araştırmada YÖKTEZ veri tabanında yer alan SSÇ konulu tezlerin 06.12.2024 tarihine kadar olan durumu yansıtıldığından, bu tarihten sonra eklenen tezler doğrultusunda çalışmada sunulan nicel dağılımlarda değişiklikler görülebilir.

BULGULAR

Bu çalışma kapsamında Ulusal Tez Merkezi veri tabanı tarandığında SSÇ konulu toplam 225 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Bu tezlerin 7 farklı değişken açısından incelenmesi sağlanmıştır.

Tezlerin Tez Türüne Göre Dağılımı

Türkiye'de SSÇ konulu lisansüstü tezler %85.77 oranıyla en fazla yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilmiştir. Daha sonra %8.44 oranıyla doktora tezi ve %5.77 oranıyla tıpta uzmanlık tezi gelmektedir. Şekil 1'de Türkiye'de yürütülmüş olan SSÇ konulu tezlerin türlerine göre dağılımı görülmektedir.

Şekil 1. Tezlerin Tez Türüne Göre Dağılımı (N = 225)

Yıllara Göre Tez Sayısı Dağılımı

Türkiye'de SSÇ konulu tezler %11.11 oranıyla en fazla 2019 yılında gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de ilk SSÇ konulu tezin 1992 yılında yürütüldüğü görülmekte olup 2000'li yılların ardından SSÇ konulu tezlere olan ilginin çok daha fazla artmış olduğu saptanmıştır. SSÇ konulu tezlerin yarısından fazlası 2015 yılı ve sonrasında tamamlanmıştır. Tablo 1'de SSÇ konulu tezlerin sayısının yıllara göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 1. Yıllara Göre Tez Sayısı Dağılımı (N = 225)

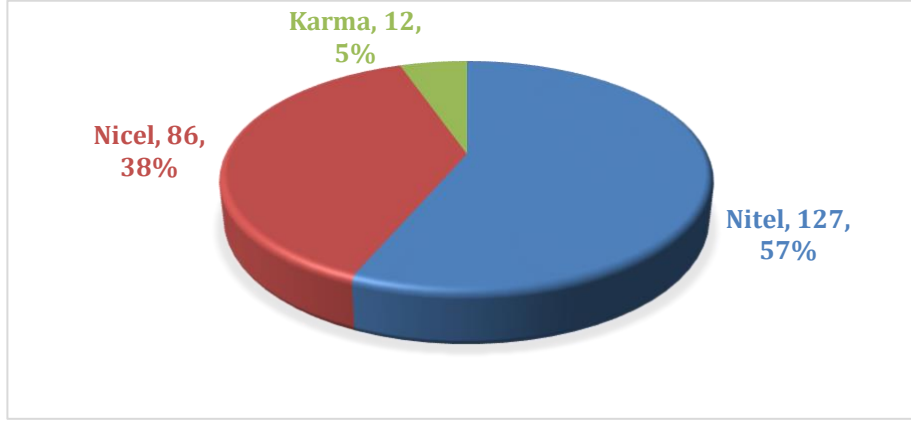
Yıl	n	%
2024	14	6.22
2023	15	6.66
2022	14	6.22
2021	16	7.11

Tablo 1. Yıllara Göre Tez Sayısı Dağılımı (N = 225) (Devamı)

Yıl	n	%
2020	6	2.66
2019	25	11.11
2018	7	3.11
2017	10	4.44
2016	9	3.99
2015	12	5.33
2014	5	2.22
2013	6	2.66
2012	10	4.44
2011	6	2.66
2010	13	5.77
2009	8	3.55
2008	4	1.77
2007	4	1.77
2006	4	1.77
2005	3	1.33
2004	3	1.33
2003	6	2.66
2002	4	1.77
2001	1	0.44
2000	1	0.44
1999	2	0.88
1998	1	0.44
1996	2	0.88
1995	3	1.33
1994	3	1.33
1993	2	0.88
1992	2	0.88

Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı

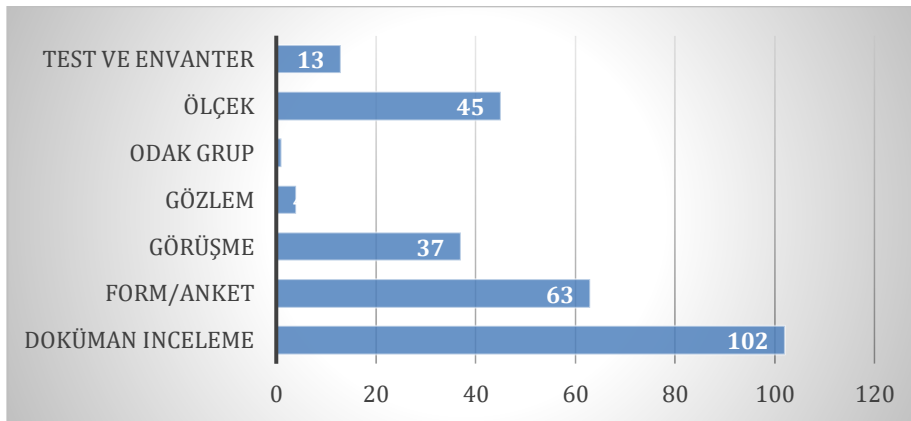
Türkiye’de SSÇ konulu lisansüstü tezlerin %56.44 oranıyla yarısından fazlası nitel inceleme yöntemini tercih etmiştir. İkinci sırada %38.22 oranıyla nicel inceleme yöntemi ve üçüncü sırada %5.33 oranıyla karma inceleme yöntemi gelmektedir. Şekil 2’de SSÇ konulu tezlerin sayısının kullanılan inceleme yöntemine göre dağılımı görülmektedir.

Şekil 2. Tezlerin İnceleme Yöntemine Göre Dağılımı (N = 225)

Tezlerin Ölçme Aracına Göre Dağılımı

Türkiye’de yürütülmüş olan 225 SSÇ konulu lisansüstü tezin toplam 265 ölçme aracı kullandığı tespit edilmiştir. SSÇ konulu tezlerde %45.33 oranıyla en fazla doküman inceleme kullanılmıştır. İkinci sırada %27.99 oranıyla form/anket, üçüncü sırada ise %19.99 oranıyla ölçek gelmektedir. Şekil 3’te SSÇ konulu tezlerin sayısının ölçme araçlarına göre dağılımı görülmektedir.

Şekil 3. Tezlerin Ölçme Aracına Göre Dağılımı (N = 265)

Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Türkiye’de SSÇ konulu lisansüstü tezler %15.55 oranıyla Sosyoloji anabilim dalında gerçekleştirilmiştir. İkinci sırada %14.66 oranıyla Kamu Hukuku gelmektedir. Üçüncü sırada ise %7.11 oranıyla Sosyal Hizmet bulunmaktadır. Tablo 2’de SSÇ konulu tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 2. Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı (N = 225)

Tez Sayısı	Anabilim Dalı
35	Sosyoloji
33	Kamu Hukuku
16	Sosyal Hizmet
14	Kamu Yönetimi
13	Adli Tıp
12	Sosyal Bilimler
5	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
4	Suç Araştırmaları
3	Aile Eğitimi ve Danışmanlığı - Ceza Adaleti – Disiplinlerarası Adli Bilimler
1	Atatürk İlkeleri Ve İnkılap Tarihi – Avrasya Araştırmaları - Avrupa Birliği Siyaseti Ve Uluslararası İlişkiler – Bağımlılık Ve Adli Bilimler - Bilişim Uygulamaları - Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği - Çocuk Sağlığı Ve Eğitimi – Ekonometri - Endüstri İlişkileri Ve İnsan Kaynakları - Ev Ekonomisi – Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon– Güvenlik Stratejileri Ve Yönetimi - Siyaset Bilimi Ve Uluslararası Hukuk – İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Eğitimi - İstatistik – Matematik – Modern Türkiye Tarihi - Sosyal Yapı/Sosyal Değişme – Stratejik Araştırmalar - İlköğretim - Temel İslam Bilimleri - Tarih

Tezlerin Konu Alanına Göre Dağılımı

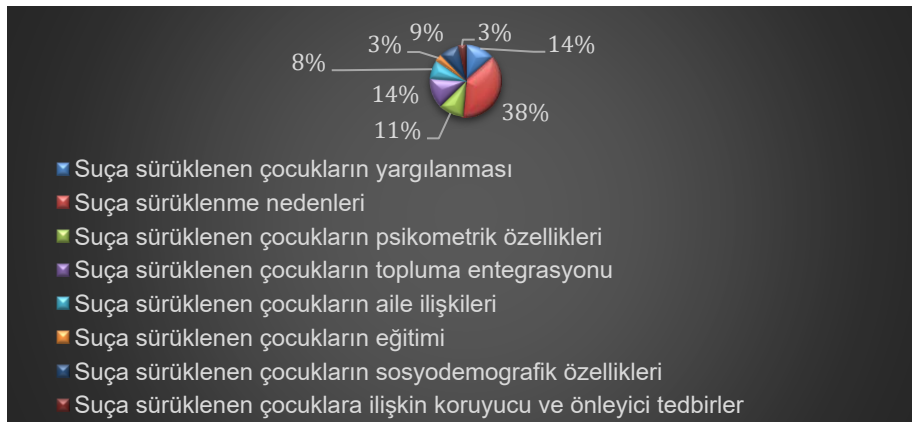
Türkiye’de SSÇ konulu lisansüstü tezler %20.88 oranıyla en fazla Hukuk konu alanında yürütülmüştür. İkinci sırada %16.88 oranıyla Sosyoloji ve üçüncü sırada ise %13.33 oranıyla Adli Tıp konu alanı gelmektedir. Tezlerin yarısından fazlası yalnızca Hukuk, Sosyoloji ve Adli Tıp konu alanlarında gerçekleştirilmiştir. Tablo 3’te SSÇ ile ilgili tezlerin konu alanına göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 3. Tezlerin Konu Alanına Göre Dağılımı (N = 225)

Tez Sayısı	Konu Alanı
47	Hukuk
38	Sosyoloji
30	Adli Tıp
21	Kamu Yönetimi
20	Psikoloji
18	Sosyal Hizmet
17	Eğitim ve Öğretim
5	Psikiyatri
4	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri - Din
3	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları - Hemşirelik
2	Gazetecilik – İstatistik – Mimarlık - Siyasal Bilimler
1	Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon - Şehircilik ve Bölge Planlama - Uluslararası İlişkiler - Uyuşturucu Alışkanlığı ve Alkolizm -

Tezlerin Amacına Göre Dağılımı

Türkiye’de SSÇ konulu lisansüstü tezler %35.99 oranıyla en fazla suça sürüklenmenin nedenlerini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. İkinci sırada %12.88 oranıyla suça sürüklenen çocukların yargılanması ve suça sürüklenen çocukların topluma entegrasyon süreçlerinin araştırılması amaçları gelmektedir. Üçüncü sırada %10.66 oranıyla suça sürüklenen çocukların psikometrik özelliklerinin araştırılması amaçlanmıştır. Şekil 4’te SSÇ konulu tezlerin amaçlarına göre dağılımı görülmektedir.

Şekil 4. Tezlerin Amacına Göre Dağılımı (N = 225)

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma sonucunda Türkiye'de yürütülmüş olan SSÇ konulu lisansüstü tezlere ilişkin niceliksel bulgulara ulaşılmıştır. Türkiye'de SSÇ konulu tezler 193 ile en fazla yüksek lisans seviyesindeki araştırmacılar tarafından yürütülmüştür. Doktora seviyesindeki araştırmacılar tarafından ise 19 tez gerçekleştirilmiştir. Doktora düzeyinde SSÇ konusunda uzmanlaşan araştırmacı sayısının az olduğu görülmektedir. Lisansüstü tezlerin mevcut alana dair bilimsel bilginin üretilmesinde ve sunulmasında oynadığı kritik rol göz önüne alındığında (Özkoç ve Çağlayan, 2023, s. 108; Haydaroğlu, 2022, s. 364), SSÇ alanı kapsamında yapılan doktora tez çalışmalarının sınırlı kalması sonucunda literatürde derinleşme ve kanıta dayalı politika üretme noktasında güçlük yaşanması muhtemeldir.

Türkiye'de gerçekleştirilmiş olan SSÇ konulu lisansüstü tezlerin ilk olarak 1992 yıllarında tamamlandığı görülmektedir. Bu tarihe kadar Türkiye'de suça sürüklenen çocuk olmadığı anlamına gelmemektedir. 2010 yılına kadar her yıl tek haneli sayılarda yazılan SSÇ konulu tezlerin son yıllarda çok büyük oranda arttığı ve çift haneli sayılara çıktığı görülmektedir. Öyle ki 2016 ve 2024 yılları arasını kapsayan 9 yıllık süreç ile 1992 ve 2015 yılları arasını kapsayan 23 yıllık süreç karşılaştırıldığında 2016-2024 yıllarında daha fazla SSÇ konulu tez yazıldığı belirlenmiştir. Dolayısıyla 2015 yılı ve sonrasında SSÇ konusuna olan ilginin arttığı ve daha fazla tez çalışması yapıldığı söylenebilir. Günümüzde artan SSÇ vakaları göz önüne alındığında yakın gelecekte de tez çalışmalarının SSÇ konusuna odaklanabileceği öngörülebilir. Geçmişte SSÇ konusu istisnai ve devamı olmayan bir davranış olarak ele alınmış olabilir. Fakat günümüzdeki araştırmalar SSÇ konusunu tüm toplum için risk teşkil eden önemli bir sorun olarak görmektedir. Bu çocukların yetişkin hayatlarında da suç işleme ihtimallerinin yüksek olduğu bildirilmektedir (Caudill ve Trulson, 2016, s. 225). Dolayısıyla göz ardı edilen bir SSÇ sorunu sonucunda artan SSÇ popülasyonu tüm topluma geri dönülemez zararlar verebilir. SSÇ tarafından işlenen suçun görmezden gelinerek gerekli yaptırım ve rehabilitasyon ile karşılaşmaması sonucunda yetişkin suçluluğu artış gösterebilir. Yetişkin suçluluğunun tohumlarının atıldığı çocukluk dönemi istendik davranış değişimi adına hayati bir öneme sahiptir. Bu çocukların yetişkinlerden ayrı bir şekilde ele alınarak korunmaları ve desteklenmeleri gerekmektedir (Uygun, 2024). Bununla birlikte ağır sonuçları açısından telafisi olmayan yetişkin suçluluğu öncesinde SSÇ'lerin son bir şansı olduğu düşünülebilir. Henüz tam olarak kişilik gelişimleri sağlanamamış ve süreç devam etmektedir (Yavuzer, 2019). Kişilik gelişimi oturmuş ve değişmesi çok daha zor olan yetişkinlik döneminin aksine SSÇ'lerin değişime açık olan yapıları onlara yönelik politika ve uygulamaları daha değerli kılmaktadır. Çünkü bu uygulama ve politikalar SSÇ'lerin yetişkinlik dönemini de kapsayan ciddi ve uzun soluklu bir etki yaratabilir. SSÇ sayılarının son yıllarda artış gösteriyor olması (TÜİK, 2024) ve Çocuk Koruma Kanunu içerisinde çocukları koruyucu ve destekleyici tedbirlerle desteklemeye odaklanan yaklaşım (Çabuk, 2022, s. 129; Resmi Gazete, 2005) bir arada değerlendirildiğinde, 2015 yılı ve sonrası lisansüstü tez sayısındaki artış şaşırtıcı olmayacaktır. Çünkü SSÇ sorununun

görünürlüğü artarken bu çocukların topluma yeniden kazandırılmasına yönelik uygulama ihtiyacı daha fazla gündeme gelmiştir.

Kullanılan inceleme yöntemi açısından bakıldığında ise SSÇ konulu tezler 127 ile en fazla nitel inceleme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Daha sonra 86 tez ile nicel ve 12 tez ile karma yöntem gelmektedir. Bu durum psikoloji ile eğitim ve öğretim konu alanlarına nazaran hukuk ve sosyoloji konu alanlarında daha fazla SSÇ konulu tez yürütülmüş olmasına dayandırılabilir. Psikolojik değişkenlerin incelenmesi yerine döküman incelemenin daha fazla önemsendiği konu alanları ve anabilim dallarının SSÇ konulu tezlerde ön planda olması, nitel inceleme yönteminin daha fazla tercih edilmesinin sebeplerinden birisi olabilir. Kullanılan ölçme aracı konusunda ise 102 ile en fazla döküman inceleme gerçekleştirilmiştir. Nitel yöntem ile döküman incelemenin ölçme aracı olarak SSÇ konulu tezlerde tercih edilmesinde Sosyoloji, Kamu Hukuku, Sosyal Hizmet ve Kamu Yönetimi Anabilim Dallarının SSÇ konulu daha fazla tez yürütmüş olması önemli bir etken olarak değerlendirilebilir. SSÇ'lerde suç davranışının ortaya çıkmasında kişisel, biyolojik, genetik ve çevresel etmenlerin karmaşık etkileşimlerinin söz konusu olduğu bildirilmektedir (Ögel, 2014). Buradan hareketle SSÇ konusuna ilişkin çok çeşitli anabilim dalları tarafından tez çalışması yürütülmüş olması şaşırtıcı değildir. SSÇ konusu araştırma alanı olarak tek bir anabilim dalının tekeline bulunmamakta, aksine interdisipliner çalışmalara imkan tanıyan ve farklı bilim dallarından yararlanan bir yapı göstermektedir. SSÇ konusu psikolojik, fizyolojik, kültürel, ekonomik vb. çok çeşitli boyutlara sahiptir (Çopur-Öztürk vd, 2005). Ortaya çıkış sebebi, yarattığı zarar ve karşılaşılabilecek yaptırım ya da uygulama açısından incelendiğinde çok çeşitli boyutları olduğu görülmektedir. Gelecekteki çalışmaların SSÇ'leri sürükledikleri suç davranışının niteliğine göre ele alınması faydalı olacaktır. Çünkü genel bir SSÇ popülasyonu üzerinde çalışılan konunun psikolojik, fizyolojik, kültürel, ekonomik gibi çeşitli boyutları olması birden fazla alan uzmanının bir arada çalışmasını gerektirmektedir. Tez çalışması gerçekleştiren ana bilim dalları için bu her zaman mümkün değildir. Genel SSÇ popülasyonu üzerinde yapılan çalışmada tek bir boyut göz önüne alındığında diğer boyutların göz ardı edilmesi riski bulunmaktadır. Bu anlamda örneklem grubunun spesifik seçilerek suçun niteliği, sıklığı ve gerçekleştiği mekan gibi göstergeler açısından ele alınması faydalı olabilir. Ötekileştirici ve ayrıştırıcı ifadeler yerine literatürde sıklıkla SSÇ ifadesi kullanılmaktadır (Nazım ve Köseoğlu, 2019). Fakat tüm çalışmalarda spesifik kriterlerden yoksun genel bir SSÇ popülasyonu seçilmesi ve araştırmalarda sürekli olarak SSÇ ifadesinin kullanılması terminolojinin gelişimini sınırlandırmaktadır. Bu anlamda suçun niteliği, sıklığı, nedeni ve gerçekleştiği yer gibi göstergeler açısından terminolojinin gelişmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Örneğin, hırsızlık suçuna sürüklenmiş çocuk, mükerrer suça sürüklenmiş çocuk, okulda suça sürüklenmiş çocuk, istismar sonrası suça sürüklenmiş çocuk, akran çevresiyle suça sürüklenmiş çocuk gibi ifadeler tercih edilerek yapılan araştırmaların SSÇ alanına dair önemli çıkarımlar ortaya koyacağı düşünülebilir. Terminolojinin gelişiminin aksamasında SSÇ ifadesinin henüz 2005 yılında yürürlüğe giren Çocuk Koruma Kanunu ile tanımlanması ve SSÇ çalışmalarının son yıllara kadar çok az çalışmaya konu olmasına bağlanabilir. Belli bir noktaya gelmiş ve ivme kazanmış SSÇ

literatüründe derinleşmenin sağlanması noktasında spesifik örneklerle üzerinde çalışılması gelecek çalışmalar için önemli görülmektedir.

Türkiye'de yürütülmüş olan SSÇ konulu tezler 81 ile en fazla SSÇ'lerin suça sürüklenme nedenlerinin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. İkinci sırada 29'ar adet tez ile suça sürüklenen çocukların yargılanması ve suça sürüklenen çocukların topluma entegrasyonu gelmektedir. En az tez ise 7'şer adet ile suça sürüklenen çocukların eğitimi ve suça sürüklenen çocuklara ilişkin koruyucu ve önleyici tedbirlere ilişkin olarak gerçekleştirilmiştir. Suça sürüklenen çocukların sürüklenme nedenlerinin ortadan kaldırılması ve topluma entegrasyonları için nispeten daha fazla çalışma yapılmış olmasına rağmen, bu çocukların suça sürüklenme nedenlerini ortadan kaldırarak onları topluma yeniden entegre etme konusunda önemli bir işlev gören eğitim süreçleri ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin oldukça az sayıda çalışmada yer alması önemli bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. SSÇ konusu günümüzde önemli bir sorun durumu halini almıştır. SSÇ konusunda yazılan tezlerde son yıllarda büyük bir artış yaşanması bu durumun bir göstergesidir. Çalışmanın sonucunda son yıllarda suça sürüklenen çocuk konusuna daha fazla ilgi gösterilmeye başlandığı fakat bu çocuklara ilişkin önleyici, destekleyici, koruyucu ve rehabilite edici çalışmaların daha fazla ele alınması ihtiyacı bulunduğu tespit edilmiştir.

Tezlerin amaç dağılımına bakıldığında SSÇ konusunda daha çok nedenlerin ortaya çıkarılmasına odaklandığı görülmekte olup eğitim süreçleri ve koruyucu/önleyici tedbirler gibi doğrudan müdahaleye dönük başlıkların çok fazla ele alınmadığı belirlenmiştir. Çocukların toplumsal normları içselleştirerek olumlu sosyal ilişkiler geliştirmesinde toplumsallaşmanın önemi birçok çalışma tarafından bahsedilmekte (Abylaikha vd., 2021, s. 529; Sunandar vd., 2021, s. 32; Khojanazarova, 2022, s. 5), hatta daha da ötesinde toplumsal normlara karşı yaşanan uyum problemlerinin suç teşkil eden davranışlara olan yönelimde etkili olduğu bildirilmektedir (Kivarina ve Makarevich, 2018, s. 212; Keskin vd., 2015). Bu bağlamda eğitim temelli ve koruyucu/önleyici yaklaşımları ele alan lisansüstü tezlerin artırılması önem kazanmaktadır. Çocuk Koruma Kanunu'nda belirtilen koruyucu ve destekleyici tedbirlerin (Resmi Gazete, 2005) etkisini değerlendirerek rehabilitasyon süreçlerini izleyen çalışmaların artırılması hem uygulamaya hem de literatüre katkı sağlayabilir.

Bu araştırma sonucunda aşağıda öneriler verilmiştir:

1. Doktora düzeyindeki araştırmacıların SSÇ konusunda çalışmaya yönelik teşvik edilmesi, günümüzün önemli bir sorun alanı olan ve gelecekte de büyüme riski bulunan SSÇ konusuna ilişkin literatüre önemli katkılar sunabilecek bilim doktorları kazandırmak açısından önemli görülmektedir.
2. Tez çalışmalarının mevcut "abstract" kısmı kısmi bilgi sağlamakta olup SSÇ konulu tezlerden üretilecek yayınların İngilizce gibi evrensel literatüre katkı sağlayabilecek yabancı dillerde gerçekleştirilmesi faydalı olabilir.
3. Günümüz akademik yayıncılığında DergiPark platformunda taranan dergilerin de Türkçe dilinde yürütülen çalışmalar için ayrıca "extended abstract" kısmını yazım kurallarına

eklemeye başlaması hem atıf sayısının artırılması hem de uluslararası literatürden beslenirken aynı zamanda besleyen çalışmaların ortaya çıkması açısından katkı sağlayabilir.

4. Türkiye’de Çocuk Koruma Kanunu kapsamında SSÇ’ler için koruyucu ve destekleyici tedbirlere başvurulmaktadır (Resmi Gazete, 2005). Bu bağlamda, uluslararası literatürde başarılı olduğu bildirilen diğer uygulamaların incelenerek Türkiye’deki koruyucu ve destekleyici tedbirler açısından değerlendirilmesi mevcut SSÇ mevzuatı ve uygulamalarının zenginleştirilmesine katkı sağlayabilir.
5. SSÇ’lere yönelik Türkiye’de yer alan kanunlar, uygulamalar ve ampirik araştırmaların uluslararası literatürde paylaşılması sonucunda SSÇ sorununa yönelik evrensel bir mücadele oluşturulması adına önemli adımlar atılabilir. UNICEF gibi uluslararası sivil toplum örgütlerinin desteğini almak ve kaynaklarından yararlanmak adına da uluslararası literatürde Türk kültürüne özgü SSÇ alanına ilişkin çalışmalar sunmak faydalı olabilir.
6. Gelecek çalışmaların suça sürüklenen çocukların eğitimleri ile onlara yönelik koruyucu ve önleyici tedbirlere yönelik olarak yapılandırılması faydalı olabilir.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Araştırma YÖKTEZ veri tabanında açık erişimde bulunan Türkiye’de SSÇ konulu tezlerin bibliyometrik analizi ile yapıldığı için etik kurul izni gerektirmemektedir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

ÇATIŞMA BEYANI

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

EXTENDED ABSTRACT

This study examines postgraduate theses on juvenile delinquency (JD) conducted in Türkiye, evaluating them in light of current literature and evolving perspectives on children involved in crime. In line with this purpose, this study will provide information on the current quantitative status of postgraduate theses on the subject of JD in Türkiye.

Postgraduate theses are valuable sources of in-depth and comprehensive knowledge on specific research topics (Özkoç & Çağlayan, 2023, p. 108) and play a crucial role in the systematic production of scientific knowledge (Haydaroğlu, 2022, p. 364). Although numerous theses have been conducted on JD in Türkiye, no prior bibliometric study has comprehensively analyzed them based on the criteria employed in this research. Therefore, it is thought that the inferences to be

obtained as a result of presenting and discussing the findings regarding the characteristics of postgraduate theses on JD in Türkiye within the scope of this study will guide future studies.

As a result of this research, quantitative findings were obtained regarding postgraduate theses on JD conducted in Türkiye. In Türkiye, the highest number of theses on JD was conducted by researchers at the master's level, with 193. On the other hand, 19 theses were conducted by researchers at the doctoral level. Encouraging researchers at the doctoral level to work on JD is considered important in terms of providing doctors of science who can make significant contributions to the literature on JD, which is an important problem area today and has a considerable risk in the future.

The earliest postgraduate theses on JD in Türkiye date back to 1992. This finding does not mean that there were no children dragged into crime in Türkiye until this date. However, it is obvious that children dragged into crime were not considered as a subject area to be studied until 1992 and later. It is observed that the theses on JD, which were written in single-digit numbers every year until 2010, have increased significantly in recent years and have reached double-digit numbers. When the 9 years between 2016 and 2024 are compared with the 23 years between 1992 and 2015, it is seen that more theses on the subject of JD were written in 2016-2024. Therefore, it can be said that the interest in JD increased in 2015, and more theses were written afterward. Considering the increasing number of JD cases today, it can be predicted that thesis studies may focus on JD in the near future. In the past, the subject of JD may have been considered as an exceptional and unsustainable behavior. However, current research sees the subject of JD as an important problem that poses a risk for the whole society. It is reported that these children are likely to commit crimes in their adult lives (Caudill & Trulson, 2016, p. 225). Therefore, an increasing population of children dragged into crime, as a result of an ignored JD problem can cause irreversible damage to the whole society. Adult criminality may increase as a result of the crime committed by JD being ignored and not receiving the necessary sanctions and rehabilitation. When the seeds of adult criminality are sown, the childhood period is vital for desired behavioral change. These children must be treated separately from adults and protected and supported (Uygun, 2024). However, it can be considered that JD has one last chance before irreparable adult criminality due to its serious consequences. Their personality development has not yet been fully achieved, and the process is ongoing (Yavuzer, 2019). Unlike the adulthood period, when personality development is established and much more challenging to change, the changeable structures of JD make policies and practices aimed at them more valuable because these practices and policies can have a profound and long-term effect that includes the adulthood of JD.

In terms of research focus, most theses (n = 81) aimed to identify the causes of juvenile delinquency. The second most frequently studied topics were the prosecution of children involved

in crime and their reintegration into society (n = 29 each). The least number of theses, with seven each, were conducted on the education of children dragged into crime and the protective and preventive measures for children involved into crime. Although relatively more studies have been conducted on the elimination of the reasons why children are dragged into crime and their integration into society, the fact that education processes and protective and preventive measures play an important role in eliminating the reasons why these children are dragged into crime and reintegrating them into society, are included in quite a few studies can be considered as a significant deficiency. It would be helpful to structure future studies on the education of children dragged into crime and the protective and preventive measures for them. The subject of JD has become an important problem today. The significant increase in theses written on JD in recent years indicates this situation. Overall, the findings indicate that juvenile delinquency has attracted increasing academic attention in recent years. However, there is a need to address more preventive, supportive, protective, and rehabilitative studies regarding these children.

KAYNAKÇA

- Abylaikha, S. M., Karmanova, Z. A., Konkhashova, U. M., Iskakova, M. B., & Nursulankyzy, A. (2021). Behavioural component in the development of the moral culture among preschool children. *Journal of Intellectual Disability-Diagnosis and Treatment*, 9(5), 526-535. <https://doi.org/10.6000/2292-2598.2021.09.05.11>
- Ain, M. N. E., & Hina, Q. A. (2021). Influence of school socialization styles on student's self esteem at secondary school level. *International Research Journal of Education and Innovation*, 2(2), 22-29. [https://doi.org/10.53575/irjei.4-v2.2\(21\)22-29](https://doi.org/10.53575/irjei.4-v2.2(21)22-29)
- Alsharif, A. H., Salleh, N. M. D., & Baharun, R. (2020). Bibliometric analysis. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 98(15), 2948-2962.
- Bæck, U. D. K. (2017). It is the air that we breathe. Academic socialization as a key component for understanding how parents influence children's schooling. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 3(2), 123-132. <https://doi.org/10.1080/20020317.2017.1372008>
- Caudill, J. W., & Trulson, C. R. (2016). The hazards of premature release: Recidivism outcomes of blended-sentenced juvenile homicide offenders. *Journal of Criminal Justice*, 46, 219-227. <https://doi.org/10.1016/j.icrimjus.2016.05.009>
- Çabuk, G. (2022). Çocuk suçluluğu bağlamında çocuğu suça iten nedenler. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 3(1), 129-142.
- Çetin, A. (2019). *Ergenlerde sosyalleşme, akran ilişkileri ve dindarlık arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of business research*, 133, 285-296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
- Ellegaard, O., & Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact?. *Scientometrics*, 105, 1809-1831. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1645-z>
- Haydaroğlu, C. (2022). İktisat alanında göç konusunda yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 349-369. <https://doi.org/10.30692/sisad.1093130>
- Hou, L. X., Liu, R., Liu, H. C., & Jiang, S. (2021). Two decades on human reliability analysis: a bibliometric analysis and literature review. *Annals of Nuclear Energy*, 151, 107969. <https://doi.org/10.1016/j.anucene.2020.107969>
- Hughes, D., Cox, B., & Das, S. (2023). Growing up, learning race: An integration of research on cognitive mechanisms and socialization in context. *Annual Review of Developmental Psychology*, 5(1), 137-167. <https://doi.org/10.1146/annurev-devpsych-120321-015718>
- Karataş, S. (2020). Suça sürüklenen çocuklar ve suç mağduru çocuklara yönelik bir değerlendirme, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(4), 575-586. <https://doi.org/10.18863/pgy.711319>
- Keskin, M., Akova, O. ve Merve, Ö. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesine yönelik bir çalışma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 2(4), 37-45.
- Khojanazarova, N. (2022). The essence of socialization of children in preschool educational institutions on the basis of a systematic approach. *World Bulletin of Social Sciences*, 7, 5-7.
- Kivarina, M. ve Makarevich, A. (2018, September). Problems of Socialization of the Personality in the Conditions of Digitalization of Economy. In *International Conference on the Theory and Practice of Personality Formation in Modern Society (ICTPPFMS 2018)* (pp. 210-217). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/ictppfms-18.2018.37>
- Mitrofanova, I. (2018). Professional socialization of future specialist's personality. In V. Chernyavskaya, & H. Kuße (Eds.), *Professional culture of the specialist of the future* (vol 51, pp. 1809-1820). Future Academy. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2018.12.02.192>
- Nazım, A. Ö. ve Köseoğlu, M. (2019). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sosyal hizmetlerin yapısı ve işleyişine eleştirel bir bakış. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(2), 665-689.
- Ögel, K. (2014). Çocuk, suç ve bireyselleştirilmiş iyileştirme. *Çocuklar İçin Adalet Projesi*. <https://www.ogelk.net/Dosyadepo/cocuk%20suc%20bireysellestirilmis%20iyilestirme.pdf>
- Öter, A. (2018). Çocuk suçluluğunun toplumsal nedenlerine sosyolojik bir bakış (Antalya örneği), *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 7(21), 739-769.

- Özkoç, Ö., & Çağlayan, P. (2023). The trajectory of international relations dissertations in Turkish academia between 2000 and 2020. *All Azimuth: A Journal of Foreign Policy and Peace*, 12(1), 107-128. <https://doi.org/10.20991/allazimuth.1218033>
- Öztürk Çopur, E., Ulutaşdemir, N. ve Balsak, H. (2015, Mayıs). *Çocuk ve suç* [Bildiri sunumu]. Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi, Ankara.
- Resmi Gazete (2004). Türk ceza kanunu (Sayı 25611). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Resmi Gazete (2005). Çocuk koruma kanunu (Sayı 25876). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5395&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Sunandar, A., Ediyanto, F. R., Puspitasari, F. H., Yuniarti, N. ve Iswahyudi, S. R. (2021). Inclusion policy in east javanese cultural perspective and its implication on guidance and counseling. *Psikopedagogia*, 10(1), 29-24. <https://doi.org/10.12928/psikopedagogia.v10i1.20357>
- Şahin, Ş. (2019). *BM Pekin Kuralları ekseninde çocuk yargılaması ve çocuğun üstün yararı ilkesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Sarı, S. A., Çiçek, A. U., Bütün, C. ve Yıldırım, A. (2019). Sivas ilinde suça sürüklenen çocuk olguların sosyodemografik ve klinik özellikleri. *Adli Tıp Bülteni*, 24(3), 177-182. <https://doi.org/10.17986/blm.20192450173>
- Şimşek, H. (2021). Dilendirilen çocukların görünmezliği. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 10(2), 517-542. <https://doi.org/10.28956/gbd.1028705>
- Türkiye İstatistik Kurumu (2024). Güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuk istatistikleri (Yayın no. 53674). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Güvenlik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2023-53674>
- Uygun, S. (2024). *Suça sürüklenen çocukların algıladıkları okul yaşantıları ve okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Yavuzer, H. (2019). *Çocuk ve suç* (14.baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.